

Wat u moet weten als u een
viervoeter wilt adopteren

Ra ra ra, wie heeft de hond?

Het klinkt zo mooi, een hond 'adopteren'. Adoptie roept onmiddellijk de emotie op van iets zieligs, vaak uit het buitenland, waar u goed voor gaat zorgen. Een echte win-winsituatie. Of toch niet? Iaira Boissevain, gespecialiseerd in dier en recht, legt uit dat adoptiecontracten niet zo mooi zijn als ze lijken. Als het misgaat, kan de hond een speelbal van menselijke emoties worden.

TEKST IAIRA BOISSEVAIN FOTOGRAFIE INGRID DEN BOER

Liefdadigheidsstichtingen zijn er genoeg in hondenland, net als gewone hondenliefhebbers die graag een hond willen helpen door hem in huis te halen. U valt voor het koppie en wilt graag iets goeds doen. Nadat u de betreffende stichting een bedrag heeft betaald, krijgt u uw hond. Als u bij de wereldwinkel een pak koffie koopt heeft u ook iets goeds gedaan, en bent u eigenaar van wat u gekocht heeft. Maar bij honden is het vaak anders.

MIJNENVELD

Wie bezig is met het aanschaffen van een vriend en het redden van een hond, let vaak niet echt goed op de papierwinkel. Die stichting heeft toch het beste voor met dieren, dus waarom zou u ook? U leest het contract globaal door, en zet uw handtekening. Met een beetje geluk heeft u daarna een lieve, leuke huisgenoot en vindt u het contract ooit nog eens terug bij een toekomstige schoonmaak. Maar met een beetje pech raakt u verdwaald in een juridisch mijnenveld, dat alleen maar slachtoffers kent en geen winnaars.

EIGENDOM

Bent u na betaling eigenaar van de hond? Geen mens die het weet. Het is gek, en u kunt uw kast volgooien met stambomen, paspoorten, chipregistraties en meer, maar we hebben in Nederland geen enkel wettelijk bewijs waarmee kan worden aangetoond wie de eigenaar van een hond is. Dat terwijl een hond juridisch toch gewoon een ding is, dat onder het eigendomsrecht valt.

Bij een gevecht over het eigendom van een hond zal uiteindelijk door de rechter moeten worden uitgemaakt wie als eigenaar moet worden gezien. Vaak wordt dan gekeken wie er langdurig voor de hond heeft gezorgd en de kosten daarvan op zich heeft genomen, maar dat is niet altijd makkelijk. Wie heeft er alle bonnen van hondenvoer, halsbanden, botjes, riemen, kluiven, dekens en vlooienspray bewaard? Soms kijkt de rechter ook wie de aanschaf van de hond heeft betaald, of welke naam er op de stamboom staat. Maar bewijzen dat de hond van u is, is daarmee bijzonder lastig. Voor auto's regelen we het wel goed, dat is ook wettelijk verplicht, maar bij onze geliefde huisdieren letten we nog te weinig op.

Laten we eens een contract van een bestaande stichting onder de loep nemen. Voor het gemak noemen we die hier nu even fictief 'De Reddertjes'. Stichting 'De Reddertjes' haalt honden uit het buitenland naar Nederland. U betaalt een bedrag, en u krijgt de hond van uw keuze afgeleverd. We gaan stapje voor stapje door het contract.

DE A VAN ADOPTIE

Allereerst staat boven het contract 'adoptie-contract'. Nu heeft iedereen wel een beeld bij het woord 'adoptie', maar juridisch zegt het weinig. U kunt tegenwoordig met goede bedoelingen een kip of een appelboom op een biologische boerderij 'adopter', of een oud paard (hond, ezel, koe) ergens in een opvang, maar dat betekent dat u een vast bedrag betaalt in ruil voor een wederdienst. U krijgt de kip niet thuisgestuurd, maar u krijgt foto's, eieren, of u mag een keertje appels komen plukken. In die gevallen snapt iedereen wat er met adoptie wordt bedoeld.

Wettelijk bestaat adoptie echter alleen binnen het personen- en familierecht, en is uitsluitend gericht op kinderen (je kunt de oma van je beste vriendin niet officieel adopteren). Door adoptie – waaraan allerlei voorwaarden zijn verbonden – ontstaat een 'familie-rechtelijke betrekking' tussen adoptant en geadopteerde. Honden vallen niet onder het familierecht, honden vallen onder het zakenrecht. Je adopteert geen fiets, je koopt, huurt of leent er eentje, en voor de hond is dat niet anders. Het adopteren van een hond slaat daarmee juridisch eigenlijk nergens op.

DE B VAN... BEETJE EENZIJDIG?

Een goed contract legt wederzijdse rechten en verplichtingen vast. Stichting 'De Reddertjes' echter legt alle verplichtingen bij de 'adoptant'. Het contract begint met de volgende tekst:

In aanmerking nemende:

- a. dat De Reddertjes zich ten doel stelt in het bijzonder Spaanse honden die in dierenasielen en dodenstations verblijven naar Nederland en België te laten overkomen teneinde deze dieren daar een goed onderkomen te bieden.*
- b. dat De Reddertjes daartoe op zoek is naar mensen die deze honden willen adopteren, waarbij het eigendom van het dier bij De Reddertjes blijft rusten. komen partijen vervolgens overeen:*

Artikel 1

De adoptant verbindt zich ertoe het dier goed te verzorgen, te huisvesten en goed te behandelen overeenkomstig de wet, regelende de bescherming en het welzijn van dieren. De hond elk jaar zijn/haar nodige entingen toe te laten dienen.

Dat klinkt allemaal lief, leuk en aardig, maar nu gaan we juridisch kijken. 'De Reddertjes' stelt zichzelf alleen iets ten doel, het naar Nederland laten overkomen van Spaanse honden. Vervolgens zoekt ze mensen die de hond willen adopteren, terwijl het eigendom bij 'De Reddertjes' blijft rusten. Op zich juridisch al interessant, want je kunt je afvragen of

Als uw hond u liever is dan uw auto, zorg dan dat het eigendom van uw viervoeter nog beter is geregeld dan het eigendom van die auto!

'De Reddertjes' überhaupt al eigenaar is, laat staan dat kan blijven. In de praktijk zullen maar weinig Spanjaarden het eigendom van een straathond komen opeisen, dus vooruit. Vervolgens wordt gezocht naar mensen die deze honden willen adopteren, maar wat adoptie dan inhoudt wordt niet uitgewerkt. Wel krijgt de adoptant in artikel 1 alvast een lading verplichtingen over zich uitgestort. Rechten staan daar niet tegenover.

BRUIKLEEN? HUUR?

Juridisch is dan eigenlijk al niet meer vast te stellen wat er gebeurt. Volgens het contract is er geen sprake van eigendomsoverdracht (koop), en adoptie is een leeg begrip. Je zou kunnen zeggen dat de hond in bruikleen wordt gegeven. Dat is juridisch een mogelijkheid, maar bruikleen is bij uitstek als tijdelijke constructie bedoeld. Het voorwerp in bruikleen moet vroeg of laat weer terug naar de eigenaar. De adoptanten van de zielige Spaanse hondjes houden daar waarschijnlijk niet echt rekening mee!

Een andere optie is huur, maar wie zou een hond willen huren? Dat is vast ook niet de bedoeling. Bovendien brengen zowel bruikleen als huur met zich mee dat de eigenaar ('De Reddertjes', dus) voor eventuele gebreken aansprakelijk blijft. Zou het hondje dus medische problemen krijgen, dan kan de dierenartsrekening naar 'De Reddertjes'. Schenking dan? Nee, dat kan niet, want bij schenking wordt het eigendom overgedragen, en dat wordt nu juist in het contract uitdrukkelijk tegengewerkt. Bovendien staat het wel niet in het contract, maar op de site van de stichting staat ondubbelzinnig vermeld dat voor de adoptie 225 euro moet worden betaald. Kortom: juridisch is de chaos bij deze eerste alinea al losgebarsten.

DE C VAN CONTROLE (EN CHAOS EN CONFLICTEN)

Het contract van 'De Reddertjes' blijkt vol te staan met verplichtingen aan het adres van de adoptant. Rechten staan er niet tegenover. Daar klopt niets van: tegenover plichten staan rechten, en andersom. Als u bij de wereldwinkel een pak koffie koopt, bent u verplicht tot betaling van een bedrag. Daartegenover staat uw recht om de koffie te ontvangen en ermee te doen wat u wilt.

Liefdadigheid of niet, dat maakt niet uit. Er is geen verschil tussen een pak maatschappelijk verantwoord koffie, een hond en een fiets. U zou toch raar staan te kijken als de fietsenmaker op een kwade dag door het raam naar binnen kruipt om de fiets weg te halen, omdat u het ding niet genoeg zou oliën. Als een fietsenmaker u hierover een te tekenen contract onder de neus zou schuiven, zou ieder mens wantrouwig worden. Maar in hondenland vinden we dit heel normaal!

HUISVREDEBREUK

Verder in het contract van 'De Reddertjes': *De adoptant gaat ermee akkoord dat de inspecteurs van De Reddertjes, voorzien van een legitimatiebewijs, te allen tijde in de woning van de adoptant worden toegelaten, teneinde te kunnen vaststellen of het dier overeenkomstig onderhavig contract wordt behandeld.*

Wie tekent, tekent ervoor om altijd inspecteurs in zijn huis toe te laten. Niet alleen is dat onverstandig, maar het is bovendien juridisch onjuist. Zelfs een politieagent mag niet zomaar een huis betreden, laat staan onduidelijke inspecteurs van een of andere stichting. Sterker nog: niemand mag uw huis zonder uw toestemming betreden. Dat heet 'huisvredebreuk' (of zelfs inbraak). Dus ook als u hebt getekend, hoeft u de 'inspecteur' van 'De Reddertjes' in feite niet toe te laten.

DE D VAN DREIGING

Conflicten zijn in de hondenwereld niet ondenkbaar. En met een lief gered hondje bent u gemakkelijk te bedreigen, want u heeft een hond waar u van houdt. Een stichting kan u het leven, als het misgaat, behoorlijk zuur maken door aan te kondigen dat u verplicht bent de hond terug te geven, dat ze de hond in beslag zullen komen nemen of dat ze u zullen aanklagen wegens dierenmishandeling. Laat u niet gek maken. U zorgt voor de hond, en doet dat zo goed mogelijk. Laat niemand in uw huis binnen die u niet binnen wilt hebben, en sta de hond ook niet af. Laat u ook niet verleiden tot emotionele e-mails, vuilspuiterij op internet, gillende telefoontjes en aanverwant fraais. Zie de stichting in kwestie als een fietsenmaker en houd het zakelijk. Mocht u in conflict komen, zoek dan deskundig advies en schrijf zonodig een zakelijke brief terug. Meer niet. Nog beter zou het zijn om u helemaal niet te laten verleiden tot een dergelijke vage adoptie, maar dat stadium zijn we hier al voorbij.

DE E VAN EIGENDOM

Het meest heikele punt: eigendom. Wie is er nu eigenaar van de hond? Kan een stichting zomaar

Help! Wat nu?

Het contract dat als voorbeeld diende voor dit artikel staat vol met bepalingen die juridisch zeer twijfelachtig zijn. Mocht u bij het lezen van dit artikel schrikken en constateren dat er in het contract van uw adoptiehond inderdaad dergelijke voorwaarden staan, ren dan nu naar de winkel en koop een mooi koekblik. Stop daarin alle bonnen van de kosten die u voor de hond maakt. Komt het ooit tot een conflict, dan heeft u het voor uzelf alvast makkelijker gemaakt door te kunnen aantonen dat de kosten voor verzorging en opvang van de hond geheel door u zijn betaald.

een hond komen weghalen als ze vindt dat er niet goed voor zou worden gezorgd? Er zijn organisaties die niet aarzelen om daarmee te dreigen! Zoals al aangegeven, is er geen wettelijk bewijs voor het eigendom van een hond. Als de hond bij u woont, woont de hond bij u. Nog los van de vraag wie er nu juridisch als eigenaar moet worden gezien, en een ingewikkeld juridisch stelsel van eigendom, bezit, houderschap, goede trouw en kwade trouw, kan geen enkele stichting het feit dat de hond aan u is overgedragen zomaar eenzijdig terugdraaien. U hoeft de hond dus niet af te geven aan welke inspecteur dan ook.

Hooguit zou een stichting als 'De Reddertjes' bij de politie aangifte kunnen doen van diefstal van de hond. Maar dan moet een officier van justitie (en later de rechter) wél geloven dat u de hond heeft gestolen, en dat wordt een beetje lastig als u de hond overgedragen heeft gekregen en er 225 euro voor heeft betaald. Zou een stichting u de hond afhandig willen maken, dan zal ze naar de burgerlijke rechter moeten en moeten betogen dat zij eigenaar van de hond is en dat u de hond onrechtmatig hebt. Of moeten aanvoeren dat ze de koop ongedaan wil maken, maar had de stichting zelf niet gezegd dat er geen sprake was van 'koop'?

TEN SLOTTE... DE Z VAN ZIELIG

Rechtszaken zijn niet leuk, behalve voor juristen. Voorkomen is altijd beter dan genezen, en dat betekent eigenlijk heel simpel dat u organisaties die u dit soort bepalingen willen opleggen links moet laten liggen. Er zijn zonder dit soort contracten ziele honden genoeg om in huis te halen, zowel in Nederland als in de rest van de wereld.

Kent u het gezegde 'de weg naar de hel is geplaveid met goede bedoelingen'? Dit is er een 'mooi' voorbeeld van. Hondenliefhebbers zijn soms te goed van vertrouwen. Op de stamboom blijft de naam van de fokker staan, in het paspoort staat de naam van de vorige eigenaar nog, op wiens naam de chip staat weet niemand meer, of er is een contract met een of andere stichting die eigenaar wil blijven. Als het op ruzie uitdraait, zit u goed in de nesten!

Er is maar één degelijk advies: vermijd deze problemen. Bij auto's staat het kenteken op uw naam, punt uit. Als uw hond u liever is dan uw auto, zorg dan dat het eigendom van uw viervoeter nog beter is geregeld dan het eigendom van die auto! Treft u een organisatie die daar niet aan wil meewerken, ga dan liever op zoek naar een andere hond. 🐾